

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1971

BRNO 1972

ORIENTAČNÍ PRŮZKUM DIETRICHŠTEJNSKÉ KRYPTY POD DÓMEM SV. VÁCLAVA V OLOMOUCI

(okr. Olomouc)

VÁCLAV BURIAN, Vlastivědný ústav, Olomouc

Z podnětu administrátora dómské fary u sv. Václava, dr. Leopolda Dýmala, byla v prosinci 1971 otevřena tzv. dietrichštejská krypta pod dómským prebytařem. Krypta sestává ze dvou oddílů. Běžně přístupný horní oddíl je třílodní prostora, vytvářející zvýšené podlaží chóru, přístupná dvěma schodišti. Před oltářem v ose této prostory je vchod krytý kamennou deskou, jímž lze vstoupit na schodiště do dolní krypty.

Pohřebiště je podzemní součástí smělé stavby renesančního chóru, který byl vybudován za kardinála Františka Dietrichštejna (1599–1636) v letech 1616–1618, avšak obě krypty nebyly dokončeny ještě v době kardinálovy smrti. Dietrichštejn pamatoval na jejich výstavbu obnosem 3000 zlatých. Práce na kryptách pak financovali jeho dědici Max a Ferdinand z Dietrichštejna, provedl je olomoucký stavitel Petr Schüller spolu s kameníkem Václavem Waguerem, a byly ukončeny až v roce 1661.¹

1. Rakev budovatele krypty, kardinála Františka Dietrichštejna, je umístěna v ose prostory hlavou ke zdi. Je však prázdná a chybí jí dno. O zmizení tělesných pozůstatků se udržuje fáma, že byly odplaveny ramenem řeky Moravy.²

2. Po pravici prvé rakve byl uložen olomoucký biskup Karel z Lichtenštejna, zemřelý v roce 1695. Jeho rakev byla neznámými vlivy těžce deformována.

3. Rakev uložená vlevo od Dietrichštejnovy rakve se prozatím nepodařilo spolehlivě identifikovat. Část znamení na štítku v nohách rakve ukazuje sice na určitou souvislost se světícím biskupem Václavem Freyenfelsem, podle dómského historika Mořice Kráčmera³ by měla příslušet kardinálu Ferdinandu Juliu Troyerovi († 1758).

4. Rakev stojící před rakví č. 3 obsahuje tělesné pozůstatky kardinála Marie Tadeáše Trautmannsdorfa († 1819),⁴ před ní je postavena válcová kanopa s vnitřními orgány zemřelého.

Není jisto, kdy byla posledně dolní krypta otevřena. Následující arcibiskup arcivévoda Rudolf († 1831) byl pohřben v císařské hrobce u kapucínů ve Vídni, pouze jeho srdce bylo uloženo ve výklenku horní dietrichštejské hrobky v Olomouci. K otevření došlo patrně v době regotizace za arcibiskupa kardinála Fürstenberka v letech 1883–1890. Stav všech rakví (zvláště dezolátní je rakev Karla z Lichtenštejna) vyžaduje odborné konzervace, proto detailní průzkum epigrafický a uměleckohistorický byl odložen až na dobu komplexního zajištění tohoto významného celku. V každém případě jde o památky tohoto druhu v Olomouci značně ojedinělé, které ušly známým sběrným akcím roku 1810.⁴

Poznámky:

¹ Václav Richter, Raněstředověká Olomouc, Spisy University JEP v Brně, filosofická fakulta 63, Praha—Brno 1959, 155. — Adolf Nowak, Kirchliche Kunst-Denkmale aus Olmütz, I, Olmütz 1890, 35; II, 1892, 47, 52, obr. 19 (podélný řez dšinem s kryptami z r. 1883, kreslil Richard Völkel).

² Viz např. stař. Metoděje Zemka v Katalogu kněžstva arcidiecéze olomoucké 1949, 40. — Způsob uložení rakve od r. 1661 zcela vylučuje tuto možnost. Ke zmizení ostatků by muselo dojít během čtvrtstoletí mezi datem kardinálovy smrti (1636) a dokončením krypty. V tom případě je nemyšlitelné, aby do hrobky byla uložena prázdná rakev.

³ Mořic Kráčmer, Dějiny metropolitního chrámu sv. Václava v Olomouci, Olomouc 1887, 87

⁴ Tamtéž, 111.

⁵ Tak např. bylo z krypty bývalého jezuitského kostela 7. září 1810 odvezeno 6 cínových a 2 měděné rakve (mezi nimi i rakev zakladatele olomoucké university biskupa Viléma Prusinovského). Srv. Josef Tittel, Die Restaurierung der Maria-Schneekirche (k. u. k. Garnisonskirche) in Olmütz in den Jahren 1916–1918, 27, 54.

Orientierungsuntersuchung der Dietrichsteinschen Gruft unter dem Dom des Hl. Wenzels in Olomouc. Die Untersuchung im Jahre 1971 zeigte, dass in der unteren Diele der Dietrichsteinschen Gruft Särge von drei Olmützer Bischöfen und eines Erzbischofes beigesetzt sind. Der Sarg des Gründers der Gruft Franz Kardinal von Dietrichstein ist leer, der zweite gehört Bischof Karl von Liechtenstein († 1695), der dritte, der Kardinal Ferdinand Julius Troyer († 1758) zugesprochen wird, ist z. Z. fraglich, der vierte Sarg gemeinsam mit der Kanope gehört Kardinal Maria Thadeus Trautmannsdorf († 1819).

ZÁCHRANNÉ AKCE NA NÁMĚSTÍ SVOBODY V OPAVĚ (okr. Opava)

JIŘÍ PAVELČÍK, AÚ ČSAV Brno

V rámci úprav vozovky jižní části vnitřního okruhu v Opavě bylo rekonstruováno i autobusové nádraží na náměstí Svobody. V jeho západní části byly při výkopu hluboké rýhy pro armatury

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1971

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulík

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, M. Bálek, S. Janák, A. Životská

Na titulní obálce: Nádobka z eneolitického sídliště v Brně-Lískovci

Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné